

BRASSÓI LAPOK

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓHIVATAL, NYOMDA
BRASSÓ, KAPH-UCCA 64-66. SZÁM

POLITIKAI NAPILAP

TELEFONSZÁMOK: SZERKESZTŐSÉG 177 és
677 SZÁM - KIADÓHIVATAL 52 és 677 SZÁM

ELŐFIZETÉSI DIJAK BRASSÓBAN:

Egy óra 90 lej, negyedévre 240 lej, félévre 460 lej,
egy évre 900 lej és havonta 15 lej kézbesítési díj.

FŐSZERKESZTŐ

SZELE BÉLA dr.

ELŐFIZETÉSI DIJAK VIDÉKRE

Egy óra 100, 1/4 évre 270, 1/2 évre 520, 1 évre 1000 lej
L.alföldre: 1/4 évre 420, 1/2 évre 820, 1 évre 1600 lej

XXXII. évt. 167. szám

Csütörtök, 1926. július 29.

És hányan vannak

még ebben az országban a Szabó Gáborok, akiket a hatalom önkénye kizavart állásából és megfosztott kenyerétől. Neki a független, az elfogulatlan bíróság igazságot és elégtételt szolgáltatott, de vajjon ő is megkapja-e az átélt szenvedéseket, a szenvedett károkért, a lelki és erkölcsi meghurcoltatásért a megfelelő, a méltó jóvátételt? Amerikában vagy Angliában bizonyára óriási kártérítést rónának azokra, akik egy hivatalnokot ok nélkül jog nélkül megfosztottak kenyerétől, s ezzel a nagy kártérítéssel egyenlítőnek ki a jogrend és erkölcsi rend megzavart egyensúlyát. Sőt talán az angol és az amerikai bíróság még azt is megtenné, hogy büntetésül azokat fosztaná meg állásuktól, akik bűnös és gonosz hatalmas kodásból, kifogástalan jellemű és becsületes munkájú tisztviselők egzisztenciáját tették tönkre. A mi törvényünk mindenestre hiányos, amikor a megtörtént visszaélés áldozatának legfeljebb igazságot szolgáltat, de nem gondoskodik a teljes a kiegyenlítő jóvátételről és nem azoknak az üldözéséről, akik az emberietlen és a hivatali hatalommal visszaélő cselekedetet elkövették. Magyar képviselőinknek lesz a kötelessége, hogy ebben az irányban a bukaresti kamara legközelebbi ülészakában törvényjavaslatot terjesszenek elő vagy a kormányt ilyen irányú törvényjavaslat készítésére felhívják.

Szabó Gábor alispánt állásába visszahelyezte az elfogulatlan bírói ítélet. Ez kellemesen meglepő és megnyugtató, de vajjon mindig csak annak örveghessünk, hogy egy-két esetben az igazság is hallatja szavát, s akkor is csak az áldozat mérhetetlen megaláztatása, megnyomoritása, lelki és fizikai kálváriája után? Nem volna immár a jogrend, az igazságosság, az állam tekintélye és a kultúralszínvonal szempontjából szükséges, hogy preventív intézkedések történjenek a brutális önkény garázdálkodásának megakadályozására? Nem kellene sürgősen megállapítani azt a határt, a meddig a kormány vagy egy magasabb hatóság közeg valamely tisztviselővel szemben, legyen az román vagy magyar, a szolgálat útján kritikájával vagy rendelkezésével elmelehet?

A Magyar Párt idáig csak azokat a magyar tisztviselőket írta össze, s azoknak az érdekekben tárgyalt a kormányval, s azokra nézve kapott némileg biztató ígéretet, akik a hivatali eskü le nem tévése miatt állásuktól elestek és nyugdíjhoz sem jutottak. Ha majd ez a kétség-telenül fontos és sürgős probléma kedvezően el lesz intézve, kerüljön sor mind azon esetekre, amikor magyar közhivatalnokokat, kiscsinnyeket vagy nagyokat, közgazdászokat vagy más hivatalbeli kiscsinnyes ügyeket, mesterséges kifogások, rosszindulatú gyanúsítások vagy éppen fajbéli elfogultság és gyűlölet okából állásuktól kitétek, kiűldöztek. Ezrével vannak ilyen esetek és a legtöbb áldozatnak sem elég lelki, sem elég anyagi ereje nincs hozzá, hogy panaszával a független

bírósághoz forduljon. Ezeket a néma, de annál fájdalmasabb sérelmeket is számba kell szedni és hangossá tenni ama tényezők előtt, akik programul adták, hogy

igazságosak lesznek és a méltatlanul meghurcoltaknak és megnyomoritottaknak elégtételt szolgáltatnak.

Radikális forradalomra készültek Oroszországban

Meg akarták buktatni a mai többséget

MOSZKVA. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Az orosz kommunista párt központi végrehajtóbizottsága messze-ágazó titkos ellenzéki összekövészt fedezett fel, amelynek érlelmi szerzője és mozgatója Zinovjev volt. A lefolytatott vizsgálat eredménye az lett, hogy Zinovjev elmozdították vezetőállásából, Vlasoviccsel, a népbiztosok katonai forgalmi tanácsának helyettes elnökével együtt. Ez utóbbit megfosztották minden katonai ál-

lásától s két évre eltiltották attól, hogy bármilyen hivatali állást viseljen.

Kiderült ugyanis, hogy Zinovjev Moszkva környékén az erdőben ellenzéki gyűléseket tartott, amelyeken ő is, Vlasoviccs és mások beszédeket mondott, a pártvezetés ellen. Ez az ellenzéki szervezkedés Szokolnikovval és Trockijjal akart szövetséget kötni radikális front alakítására, s a mai többség megbuktatására.

Newyorkban élénk figyelemmel kísérik a Franciaországban uralkodó amerikaellenes hangulatot

Amerikának nem szabad résztvennie a világbiróságban -- Elkészült az új francia kormány pénzügyi programja

Ma délután mutatkozik be az új Poincaré-kormány a kamarának

BRASSÓ. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Ma délután Franciaország újból döntőpercek fog átélni. Annyi kormányválság után, annyi egy-két napos kísérletezés után ma mutatkozik be a francia kamarában a »nemzeti egység« kormány, amelynek élén Poincaré, a háború egyik szülőapja, a »béke« egyik alkotója áll. A francia fővárosból érkezett táviratok a legnagyobb nyugalomról számolnak be s szinte hinni lehet, hogy az új kormány ma délután megkapja a kamara bizalmi szavazatát. Ezzel talán a belbéke helyreáll. Ugyanakkor azonban Franciaországnak sikerült elrontania a barátságot végleg azzal az állammal, amelynek háborús győzelmét köszönheti: Amerikával.

Newyorki táviratok ugyanis szenzációs dolgokról számolnak be. Coolidge elnök fokozott figyelemmel kíséri azokat a Párisból érkező híreket, amelyek az amerikaiak elleni tüntetésekről szólnak. Amerikában ezekkel a hírekkel kapcsolatban erősen francia ellenes áramlat indult meg, s nagyon valószínű, hogy ezek a tüntetések Amerikában

napról-napra fokozódó és Franciaország ellen irányuló bojkottmozgalomhoz vezetnek,

amely ma már annyira jutott, hogy az amerikai szenátusban az egyik szenátor felszólította honfitársait, hogy kerüljék el messze Franciaországot. Egy másik washingtoni távirat szerint Johnson szenátor nagy beszédet mondott Európa és Amerika viszonyáról, s kijelentette, hogy

Európa csak egy pontban egységes: az Amerika elleni gyűlöletben. Az angol, francia és olasz sajtótámadásokra Johnson azt mondta, hogy

Párisban jólöltözött franciák kutatják fel, zaklatják és verik meg az amerikaiakat.

S ugyancsak Johnson szenátor volt az, aki azt követelte, hogy mindenféle jelenségekre való tekintettel Amerika haladéktalanul vonja vissza a világbiróság tagjai közé való felvétel ügyében beadott kérvényét.

Ilyenformán hát megtörtént az első komoly lépés a Franciaország és Amerika között eddig fennállott jóviszony megzavarására, amelyet eddig csak az amerikai francia adósságok ügyének kérdése tett kétséssé. Ezt azonban ki lehetett volna egyenlíteni, hiszen a pénzügyek tartós gyűlöletet nem teremthetnek. Abban a pillanatban azonban amikor Amerika és az amerikai polgár hituságát sértik, félni kell attól, hogy a gyűlölet tartóssá válik.

Teljes az egyetértés az új kormány kebelében

Párisi táviratok jelentik, hogy a tegnap délután megtartott minisztertanácsok jóváhagyták a pénzügyi tervezetet, amit ma délelőtti szövegeztek meg a kormány nyilatkozattal együtt, amit viszont ma délután terjesztenek a kamara elé. A mi-

100 lej Zürichben nyitáskor
2.35 svájci frank

nisztertanács után Painlevé kijelentette az újságíróknak, hogy a kormány kebelében teljes az egyetértés.

Amint ismeretes, a kormány felhatalmazást fog kérni, hogy megtehesse az intézkedéseket a parlament által tervbe vett megalkarításokra. Új adókat vezetnek be, amelyeknek évi hozadéka ötven millió lenne. A kormány nyilatkozat, amelyben ma olvasnak fel a törvényhozás mindkét házában, igen rövid lesz, s utána rögtön betérjésként a tíz részből álló pénzügyi tervezetet. A kormány kívánsága az, hogy ezeket a pénzügyi javaslatokat a lehető legrövidebb idő alatt intézzék el. A számlási tervek elsősorban takarékosági intézkedésekből állanak. A közvetett adókat erősen emelik, az adóhátrálékokat szigorúan behajtják, s törvényjavaslatot készítenek a nemzetvédelmi kötvények és a rövid lejáratú kincstári utalványok esedékességének meghosszabbítására. Poincaré reméli, hogy a közönséget sikerül hamarosan megnyugtatni, mi által megszűnik az állampénztárak ellen intézett ostrom.

Inflációt és kényszerkölcsönt nem tervez a kormány.

A kormány kedden délután a kormányprogramot benyújtásakor bizalmi szavazatot kér, s ha megkapja, a legsürgősebb javaslatok letárgyalása után augusztus első hetében nyári szünetre küldi a törvényhozást.

Munkácson fogták el a Váradról megszökött betörővezért

NAGYVÁRAD. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Bizonyára jól emlékeznek még olvasóink arra, hogy mintegy másfél évvel ezelőtt rettegelt rablóbanda tartotta sajkában az erdélyi falvakat.

Végre sikerült elfogni a bihari határ-szélen elterülő kuforicásokban a banda vezéréit. Tóth Istvánt, aki egyike legrettegettebb haramiája volt Erdélynek, Kiss Sándort és Vas Imrét. Mindhármat a nagyváradi ügyészség fogházában helyezték el. Közülük Kiss Sándor beteg lett s a rabkórházban meghalt. Tóth István pedig a mint az ügyészségi fogházból a törvényszéki parótkába kísérték kihallgatásra, a kora reggeli órákban néptelen Tisza Kálmán téren megszökött a fegyőr elől. Egyideig a váradai szőlőhegyek között, majd a bihari erdőségekben bujkált, honnan Szlovénzkőbe menekült.

Ugyancsak vakmerő módon szökött meg Nagyváradról Vass Imre is. Egy reggel, míg az ügyészségi pajota udvarán rendes sétáját végezte, egy óvatlan pilanatban átvette magát a kerítésen és a vármegyeház udvarán át pilanatok alatt eltűnt a földközi elől. Azóta hiába keresték a két veszedelmes gonosztevőt, nem tudtak nyomukra akadni.

Nemrégén aztán egy szatmári detektiv, Herschkovits Sándor vajami bűnügyben Kassán járt, ahol az ottani rendőrségen a nyílvántartottak arcképcsarnokából megismeréssel azonosította meg, hogy az Erdélyben régóta hiába keresett Vas Imre Szlovénzkőn, Munkács környékén ült tanyát. Sőt Munkácsra ült is azóta lopásért és jelenleg az ungvári toloncház rabja.

A szatmári detektiv nyomban érintkezést keresett az ungvári ügyészséggel és kérte Vass kiadatását, ami hosszú tárgyalások után ma meg is történt. Vas Imre erősen tiltakozott kiadatása ellen, azt hangoztatva, hogy ő csehszlovák állampolgár és nem hajlandó az ungvári toloncházba a szatmári fogházzal felcserélni. Tiltakozása azonban hiábavajolt s a szatmári detektiv bíjásokba verve átszállította Szatmárra, amiről ma a nagyváradi rendőrséget is értesítették.

Elevenen égettek meg Bejrutban két francia repülőt

BEJRUT. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A legutóbb lefolyt harcokban Sting francia ezredet megölték. Ugyanakkor két francia repülőt kényszereszállás következtében elfogtak s elevenen megégették.

Az International Law Association bécsi kongresszusa

A kisebbségi kérdés is szóba kerül a nemzetközi jogtudományi kongresszuson

BECS. (A Brassói Lapok bécsi szerkesztőségétől.) Augusztus első napjaiban nagy jelentőségű nemzetközi kongresszus színhelye lesz Bécs. Az International Law Association ez évi kongresszusát Bécsben tartja meg a világ legkiválóbb jogtudósainak részvételével. A külsőben az a kongresszus alkalmából felkerestük Hermannsthal Emil dr.-t, az osztrák csoport elnökét és a londoni központi bizottság tagját, aki a következő igen érdekes tájékoztató nyilatkozatban válaszolt a feltett kérdésekre:

— Brüsszelben 1873-ban összegyűlt egy csomó kiváló nemzetközi jogász és megajaktottak egy egyesületet, talán nem is sejtve akkor, hogy ennek az egyesületnek csakhamar milyen nagy jelentősége lesz a nemzetközi jogi életben. Az egybegyűlést akkor Thomas Webster indítványára ehatá-

rozták, hogy jogászokból, nemzetgazdászokból, törvényhozókból és politikusokból nemzetközi egyesületet alakítsanak, amely a nemzetközi jog és a döntőbíráskodás reformjával fog állandóan foglalkozni.

— Ma már a világ legkiválóbb jogászai tagjai az egyesülésnek, amelynek központja Londonban van.

— Az ez évi kongresszus többek között foglalkozni fog a nemzeti kisebbségek ügyével, amelyről az osztrák csoport nyújtott be két indítványt, a nemzetközi váltóog reformjával, a rabslavizáció elleni védelemmel, a fénys asszony állampolgárságával, a legújabb jogai, a magántulajdon védelmével a tengeren, külföldi itélők végrehajtásának problémájával és a nemzetközi döntőbíráskodás kérdésével.

A földgömb lélegzik, állapította meg egy híres amerikai csillagász

NEWYORK. (A Brassói Lapok alkalmi tudósítójától.) Junius utolsó napjaiban tartotta évi közgyűlését az amerikai tudományos akadémia. Mint minden évben, most is az egész országból összesereglettek erre az alkalomra a tudósok és előadók sokat tartottak az elmúlt év kiemelkedő tudományos teljesítményeiről. Már a megnyitó előadás rendkívüli érdeklődésre tarthatott számot. Dr. E. W. Brown, a Yale-egyetem tudós asztronómusa, aki

harminc év óta figyeli a holdat

és akinek a hold mozgásáról készített táblái a standard csillagászati munkák közé tartoznak, egy olyan teóriát terjesztett elő, amely nemcsak a tudósok körében, hanem a laikus világ előtt is érdeklődésre tarthat számot, nemcsak azért, mert megmagyarázza a hold mozgásainak rendellenességét és egy új föld-rengés elméletnek veheti meg az alapjait, hanem mert lényegében azzal a fantasztikus megállapítással egy, hogy

a föld lélegzik,

három-négy éves periódusokban kitágul és összehúzódik. Ezeket a kitágulásokat és összehúzódásokat több esetben sikerült megmérni. A föld átmérője egy esetben tíz inccsel, egy másik esetben 12 láb-bal megnövekedett bizonyult, ami azt jelenti, hogy a földgömb — mintha egy óriási fújtató vagy tűdő dolgozna benne —

10,000 – 1,000.000 köbmérfölddel változtatja térfogatát.

Ez a kitágulási és összehúzódási folyamat Brown professzor szerint kapcsolatban áll a földrengésekkel. A földrengés térképek tanulmányozása arra a feltételezésre vezette Brown, hogy a földrengéseknek az az oka, hogy a külső földkéreg nem húzódik össze, vagy nem tágul ki teljes harmóniában a föld belsejével.

A módszer, amely a »lélegző föld« elméletéhez vezette a Yale-egyetem tudós asztronómusát, nagyon érdekes. A hold vagy siet, vagy késik. A sietések és a késések kiegyenlítik egymást, úgy, hogy hosszú időre előre meg lehet jósolni a hold pozícióját. Ennek a sietésnek és késésnek az okát mindeztideig nem sikerült megállapítani. Dr. Brown harmincévi megfigyelés és tanulmányozás után arra a meggyőződésre jutott, hogy

a hold nem hibás, a hold szigorúan alkalmazkodik a kalkulációkhoz,

a hiba a csillagászokban van, akiknek a pontossága a föld összehúzódása és kitágulása miatt csökken.

gúlása miatt állandóan változik.

Brown professzor megállapította, hogy nem csak a hold, hanem a nap pályájában is vannak bizonyos számításbeli eltérések. Kétszáz évre visszamenőleg áttanulmányozta a holdról gyűjtött megfigyeléseket. Lassan megérlelődött benne az a meggyőződés, hogy úgy a hold, mint a nap tökéletes szabályszerűséggel és ismert törvényszerűséggel mozog pályáján, semmiféle misztikus erő nem játszik közre, hogy tehát a hiba csak a földön keresendő. A föld kérege azonban semmi olyan változást nem mutat, ami rendszeresen megváltoztatná az asztronómusok megfigyelési pozícióját. Messzebb kellett tehát menni és

a föld belsejében kellett keresni az okokat.

Igy jutott dr. Brown a lélegzési teóriához. Hogy mi az előidéző oka ennek a lélegzésnek, milyen erők állanak mögötte, erre nézve Brown professzor azt mondotta, hogy találgatásokra van utalva és így nem nyilatkozhat. A dolog különben is a geológusok hatáskörébe tartozik és erre a jelenségre nekik kell megengedni a magyarázatot.

Zászlót bontott a független nemzeti demokrata párt

Milyen programot vall a párt?

BUDAPEST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Tegnap bontott zászlót Budapesten a független nemzeti demokrata párt Bródy Ernő elnöke a főt. Az elnök megnyitóbeszédében idézte Vázsonyi szellemét s hangoztatta, hogy Rassayban a párt hivatott vezérét látja Rassay beszélt ezután s megemlékezett a háború utáni politikai eseményekről. A nemzeti nagy tömegeit — mondotta — egyik párt sem tudta megnyerni. Hibáztatta, hogy a szabalelvűség régi apostolai a kritikák órákban elhagyták a liberálisizmus és a demokrácia zászlóját.

Az új párt programja: a külföldi viszony helyreállítása, a belpolitikában az áttanulmányozás, a közgazdasági és demokratikus áttanulmányozás, az állampolgári kérdésben a nemzeti akarat döntése, sajtószabadság, egyesülési, gyűlékezési szabadság, jogegyenlőség, az igazságszolgáltatás függetlensége, gazdasági szabadság. A párt küzdeni fog a társadalmi elnyomottságért, a gyenge ekzisztenciák védelméért. Az új pártba beépített pártok nevében Dróczy Győző, Létay Ernő és Pakots József jelentették be csatlakozásukat.

A Brassói Lapok hirdetéselt naponként százezer ember olvassa

Nem utasította el a népszövetség a kisebbségi egyházak panaszait

Genfben remélik, hogy a kormány és a kisebbségek viszonyában enyhülés fog beállni

BRASSÓ. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Mint ismeretes, az erdélyi magyar egyházak petíciót adtak be a népszövetséghez az Angheliescu-féle törvényjavaslat ellen és a genfi világforum segítségét kérték. A román kormány ezzel kapcsolatban akkor világos kürtölte, hogy a nemzetek szövetsége elutasította a panaszt. A döntésnek ilyen formában való beállítását a magyar közvélemény kétkedéssel fogadta, ami teljesen jogos és alapos volt.

Most adták ugyanis ki a Société de Natron hivatalos közleményének ez évi júniusi számát, amely a tanács határozatát tartalmazza. A cikk címe: Az erdélyi katolikus, református és unitárius egyházak petíciója a magánoktatási törvény ellen és a román kormánynak erre vonatkozó észrevétele.

A szöveg maga a következőket tartalmazza:

A tanácsnak egy bizottsága, amely Nagybritannia, mint elnökség, Franciaország és Japán képviselőiből állott, megvizsgálta azt a kérést, amelyet az erdélyi magyar egyházak adtak be, valamint a román kormánynak erre vonatkozó észrevételeit. Az okmányok megvizsgálása több rendbeli ülésen történt, amelyek folyamán a bizottság meghallgatta a román delegátus szóbeli felvilágosításait és ezen felül a bizottság a főtitkárság kisebbségi osztályának közvetítésével több ízben közölt a román kormánnyal egyes pontokat, amelyek véleménye szerint figyelembevételre igényeltek.

Itt a jegyzőkönyv elismerését fejezte ki a készségről, amellyel munkáját a román kormány megkönnyítette, majd így folytatja:

A törvényjavaslat szövege, amely ellen a kérvényezők felszólaltak, némi módosításokat szenvedett, mielőtt a petíció még a titkársághoz érkezett volna. Románia delegátusa kijelentette a bizottság előtt, hogy a törvényjavaslatot hosszasan tárgyalták, nemcsak a petícionáló egyházak képviselőivel, hanem az ország többi kisebbségeinek képviselőivel is és figyelembevették a kisebbségeknek mindazon kívánságait, amelyek a szerződéssel és az ország magasabb érdekeivel nem ellenkeztek.

E részben megállapította a bizottság, hogy 1925 november elsején tárgyalások

folytak a bukaresti kormány és az egyházak képviselői között. Az e tárgyalásokon felvett jegyzőkönyvben 1925. november 6-án a kormány kötelezte magát, hogy a parlamentben támogatni fog bizonyos módosításokat, amelyek szükségesséknél tártattak. Viszont az egyházak képviselői is kötelezettséget vállaltak, hogy egyházi felsőbb hatóságaik előtt rajta lesznek, hogy ezeket a pontokat fogadják el.

A bizottság úgy találta, hogy a törvény végleges szövege nem tartalmaz olyan határozmányt, amely szükségessé tenné, hogy a tanács ebben az ügyben valamelyes intézkedést tegyen.

Késlekedések támadhatnak azonban olyan pontokra nézve, hogy a szerződés 9-ik cikkét egészében betartották-e. Ez a cikk ugyanis kimondja, hogy

a kisebbségekhez tartozó személyeknek egyenlő joguk van saját költségükön iskolákat fenntartani, igazgatni és azokra felügyelni, ezekben saját anyanyelvüket szabadon használhatják.

Másfelől az is kérdéses, hogy nem ellenkezik-e a szerződés 9-ik cikkével a törvénynek az a rendelkezése, amely szerint a kisebbségek iskolái kötelesek bizonyos tárgyakat románul tanítani.

A bizottság megállapította, hogy a törvény a közhatalóságoknak igen szigorú ellenőrzési jogot ad. Az államot illetlenül megillető ellenőrzési jognak gyakorlása bizonyára nehézségeket szülhet és a kérvényezők aggodalmait fejezték ki, hogy a kisebbségek iskolái kevésbé jóakaratu elbánnak lesznek kitéve. Ezt illetően a bizottság annak kinyilvánítására volt szorítkozni, hogy ez időszerte korai lenne arról tárgyalni, hogy mi történjen abban az esetben ha a kérvényezők aggodalmait szerencsétlenségre valóra válnának.

A bizottság általában annak a szíves reményének ad kifejezést, hogy a román kormány és a kisebbségek viszonyában enyhülés fog bekövetkezni, s egy nagyvonalú politika a kormány részéről a kisebbségeknek őszinte közreműködési akaratával és lojalitásának őszinte érzésével fog találkozni.

Amint látható tehát, a Népszövetségi határozat egyelőre a várakozás álláspontjára helyezkedik, azonban korántsem jelenti azt, hogy a Népszövetség a kisebbségi egyházak panaszait szemben merően elzárkózott volna, vagy azokat éppen visszautasította volna.

értelemben volt ez, hogy földet vettek volna el valakitől. Ezenben földet adtak azoknak, akiknek kevéske volt csak. Ezek javára az uradajomból sajátítottak ki. Minthogy a község lakossága majdnem szintiszta román, világos, hogy a románok kapták a legtöbb kiosztott földet. Magyarok is kaptak, de csak számarányuknak megfelelően. A magyar kormány nem tette meg azt, hogy a románok elenyészésére máshonnan hozt volna ide magyarokat és földet adott volna ezeknek, amint azt a román kormány teszi odaát, hogy a magyar községekben elveszi a földet a magyaroktól és azt románoknak adja.

Amint az utcán megyünk-hajadunk, mindenütt csak román beszéd hangzik. Megpróbáljuk ezeket a románokat magyarul megszólítani. Tíz közül legfeljebb egy tud magyarul beszélni.

Látogatásunk a kétegyházai románok papjának szój. A neve Beles Vasut. Magas, imponáló alak, szakállas és haja ősz. Hatvan éven felüli férfi. Tökéletes román típus.

Igen szívesen fogad minket. Magyarul beszélünk, miután előbb románul diskuráltunk volt. Lippán született, a teológiát Aradon végezte. Több mint harminc esztendője van Kétegyháznak.

Főtisztelendő ur. Kegyeskedjék megmondani, hogy általában milyen a románok hejzete Magyarországon?

Általában kielégítő. Sehol semmiféle elnyomásnak, üldözésnek, megfélemlítésnek nem vagyunk kitéve. Magyarországon körülbéül százhuszezer román él, akik huszonöt községben oszlanak el.

Vannak-e minden községben papjaik, tanítóik?

Sajnos, sok helyen nincsen se pap, se tanító.

Hogyan lehet ez? Nem engedi talán a magyar kormány?

Dehogya. A dolog úgy történt, hogy a papok és a tanítók majdnem valamennyien elhagyták a helyüket, amikor a román csapatok Magyarországból kivonultak. Nem azért mentek el ezek a papok és tanítók, mintha attól kellett volna tartaniuk, hogy a román csapatok elvonulása után a helyzetük tarthatatlan lesz. Hiszen, akik itt maradtunk, a hajunk szála sem görbült meg. Elmentek azért, mert Romániában jobb pozíciókat reméltek és a legtöbbször a reménye sikerült is. Ami az én nézetemet illeti, én azt tartom, hogy ezek nagyon helytelenül cselekedtek. A papnak és a tanítónak nem szabad a népet elhagyni. Annál kevésbé lett volna szabad elmenniük, mert tudhatták, hogy Magyarországon a román kisebbségnek szüksége van papjaira és tanítóira!

Es nem lehet az eltávozottakat pótolni?

Egyelőre igen bajos. A magyar kormánytól nem tudunk papokat és román tanítókat kapni, mert Magyarországon nincs román papnövevény, sem román tanítóképző. Ezenben kijelentették hivatalos helyen, hogy semmi akadály nincs annak, hogy magyar állampolgár román nemzetiiségű ifjak Romániában szerezzék a papi és tanítói oklevelet és azt itthon nosztrofikáztatva állásokat foglaljanak el. Arról is szó van, hogy a jelenlegi magyar területeken született román papok és tanítók, akik most Romániában élnek, ide repatriálással visszajöhetnek és állásokat vállalhatnak.

Eszerint most nincsenek román iskolák?

Román iskola minden olyan községben van, ahol románok laknak, de tanítók hiányában nem minden iskola működik. Azonban azokat az iskolákat nem vette el az állam, amelyek most tanító nélkül zárva vannak. A román tanulóik ezeken a helyeken a magyar állami iskolákba járnak, ahol azonban menten kivételről, mielőtt valamely községbe román tanító kerül. Hogy a magyar kufusz-kormány mennyire nem akadályozza a román iskolákot, teljes tanulóknak anyanyelvükön való iskoláztatását, példa rá a magyarsanádi eset. Magyarsanád román tanítója elment Romániába és a román tanulókat tanító nélkül maradtak. Megtudta azonban a tanfelügyelőség, hogy Szabó Adár magyar tanító jó bírja a román nyelvet, mire a román iskola rendelte ki. Es Szabó Adár magyar tanító románul tanít azóta.

A román tanítók és papok fizetéséhez hozzájárul-e a magyar állam?

Igen, kiegészíti a fizetést, hogy az egyenlő legyen az állami tanítókkal és katolikus papokkal fizetésével. En rendszeren lá-

A kétegyházai románok között...

Kétegyházan több földet kaptak a románok, mint a magyarok — Magyar tanító, aki románul tanít

A magyar állam kiegészíti a román papok és tanítók fizetését

KETEgyháza. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A vonat takaros, fehér emeletes pajaudvar előtt áll meg. A kávu hársány hangon kiáltja:

— Kétegyháza!

Magyar állománév és mindenféle magyar beszéd. A hozzája tartozó község mégis majdnem szintiszta román faj. Magyarországi román faj.

Az Erdélyből érkező magyarnak szinte szokatlanul furcsa, hogy, imé, olyan hely is jétezik ahol a románok nemzeti kisebbség Erdélyben a Romániához való csatlakozása óta a románok az uralkodó faj és a magyarság a nemzeti kisebbség Magyarországon ennek megfordítottja áll.

Lássuk hogyan él Magyarországon a román kisebbség? Lássuk, el van-e nyomva? Panaszkozik-e?

Kétegyháza lakóinak száma ötezeröt száz és ebből legfeljebb ezerkétszáz a magyar nemzetiségű. Kétegyháza telepés község abban az értelemben, hogy itt a románok a telepésék. Több száz esztendő előtt hozták őket Kétegyháza és nyelvéket, vallásukat, minden népszokásukat zavarlatlanul megtarthatták. A kétegyházai románok görög keleti templom körülményei között éltek. A románok hajdan az Ajmáshy-uradombra hozták gazdasági munkásoknak, de ezek az idők folyamán fakarékoskodva, saját földet szereztek maguknak. A község igen jómódú, ami azt jelenti, hogy a kétegyházai románok is jómódúak. Ennek igazolására elég megemlíteni a községi jegyzői hivatalban kapott a hivatalos adatot, hogy Kétegyháza a földadónak kitüntetett százaját a románok fizetik. A kétegyházai románok ugyan átjagban kiscigák, de nem ritka közöttük az olyan, akinek negyven-hatvan hold földje is van, de akad bizony százötven és kétszáz holdas román gazda is.

Hát itt nem volt agrárreform? — kérdezzük a községi jegyzőt.

Dehogya nem volt. Csak nem olyan

pont a kongruát, azonkívül nyolcvan hat főtől gazdálkodom, amiből negyvenet az én nevére volt az állam negyvenet pedig a parókia részére.

— Milyen viszonyban élt itt Kétegyháza a román és magyar lakossággal?

— A legelső barátom van közöttük. Sem a háború előtt, sem a háború után nem volt közöttük baj, civódás. Megbecsültek és segítik egymást.

Egondolkodva hagyjuk oda Bécs Vazul kétegyházi görög keleti román lelkész lakását. Lehetetlen arra nem gondolni, hogy ott volt Romániában, ahol a románág az ál-

lamakotó állam, a magyar pedig kisebbség, minnyire más a helyzet. Mikor lesz az, hogy a romániai magyarág annyira elgondolt lesz a románjaival, mint Magyarországon a románággal?

Ehhezadunk a román iker-épületek fölött. Sárga lakarok háza. Világos, szelíd tükörrel vannak. Az ikre a felirata román. És senkinek nem jutott eszébe a román egyházközséget arra kényszeríteni, hogy ezt a román feliratot távolítsa el és a helyébe magyarul tegyen.

Kis Ferenc.

A riflek új szultánja az utolsó csepp véréig folytatja a háborút

RABAT. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Az öt riff törzs, amely még most Abd-el-Krim behódolása után is folytatja a háborút. Abd-el-Krim utódai a dzsabajja-törzs főnökét. Mulej Achmed-el-Beggont választotta meg a marok-

kói riflek szultánjává. A választók felhatalmazták az új szultánt arra, hogy a háborút a franciák ellen az utolsó csepp véréig folytassa, s erre az új szultán esküt is tett.

Oroszország felelős elsősorban a világháborúért

Vilmos császár erőfeszítése, hogy a cárt mérsékletre bírja — A két uralkodó utolsó táviratváltása — Hogyan nyerheti meg Anglia Németország ellen? — Oroszország már július 25-én mozgósított

BRASSÓ. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Victor Margueritte A bűnösök című könyve drámai gyorsasággal idézi fel a végzetes napok eseményeit, éppen azokat, melyeknek most július hó végén vannak a fordulói.

Csak óvatosan

Bethmann Hollweg kancellár még azt az elvet ajánlja Tschirsky bécsi nagykövet figyelmébe, hogy iparkodjék az ellen tétet lokalizálni és csak ha Oroszország beavatkoznék, akkor biztosítsa róla Ferenc Józsefet, hogy Németország minden erejével támogatni fogja. Együttal körlevelet is intéz a kancellár a többi állambeli képviselőkhöz is, hangsúlyozva, hogy a pánszláv agitáció a kettős monarchia feldarabolására törekszik, s miután ezzel meggyöngyíti a hármasszövetséget, lényegében Németország teljes elszigeteltségét idézi elő.

Ennek ellenére a német politika az utolsó percig is az volt — s ezt a francia Margueritte is megállapítja könyvében, — hogy Ausztria-Magyarország kapjon elégtételt Szerbiától, de egy világháború felidézése nélkül. Azt írja a kancellár még Tschirskynak Bécsbe: »Gondosan kerülje azt a benyomást, mintha mi a monarchiát visszatartani akarnók. Csak arról van szó, találjunk módot Ausztria céljának megvalósítására, hogy a szerb propaganda életerejét elvágja, anélkül, hogy egyidejűleg európai háborút idézne föl vele, ha pedig ez a háború kikerülhetetlen volna, legyenek ránk nézve minél enyhébbek azok a feltételek, melyek közt ezt a háborút viselni kell.« Victor Margueritte szerint ez a magatartás London semlegességének a biztosítása végett történt.

Még július 28-29 közt éjjel 1 óra 45 perckor Vilmos császár a következő táviratot küldte angol szövettel unokafivérének, Miklós cárnak:

Willy Nickynek

— A legnagyobb nyugtalansággal értesültem arról a hatásról, melyet Ausztriának Szerbia ellen indított akciója a Te országodban keltett. A Szerbiában éven át lelkiismeretlenül folytatott agitáció egy gyalázatos merényletben végződött, melynek Ferenc Ferdinánd főherceg áldozatul esett. Az a szellem uralkodik még Szerbiában, mely a saját királyát

és királynéját meggyilkolta. Bizonyára egyetértészem velem abban, hogy neked meg nekem, valamint valamennyi uralkodónak érdeke, hogy mindazok a személyek, akik e gyalázatos gyilkosságért erkölcsileg felelősek, megkapják megérdemelt büntetésüket. Ez esetben a politika nem játszik semmiféle szerepet.

Másrészről teljesen megértem, milyen nehéz rád és kormányodra nézve szembeállni a közvélemény nyomásával. Épp ez okból, tekintettel arra a meleg és gyöngéd barátságra, mely bennünket régóta szilárd kötelékkel fűz össze, minden befolyásomat latba vetem, hogy az osztrákokat őszinte tárgyalásra bírjam, hogy Veled kielégítő megegyezésre jussanak. Bizalommal remélem, hogy segítségemre leszel abban az erőfeszítemben, hogy a még várható nehézségek leküzdessenek.

A te őszintén ragaszkodó barátod és unokafivéred

Willy.

Nichy Willynek

Ugyanezen a napon, július 28-án, a cár magafogalmazta táviratot küldött Vilmos császárnak, aki azonban a sürgőnyt csak 29-én reggel fél nyolc órakor kapta kézhez, holott 28-án éjjel már megérkezett:

A cár határozatlan, de egyúttal fenyegetést is tartalmazó távirata így szólt:

— Boldog vagyok hogy hazatérél. Ebben a súlyos pillanatban hozzád fordulok segítségért. Egy gyöngye országnak nemtelenül hadat izentek. A méltatlankodás, amiben magam is teljes mértékben osztozom Oroszországban őrlást. Előrelátom, hogy a rám gyakorolt nyomás magával ragad és hogy kénytelen leszek olyan szélső eszközökhöz nyulni melyek háborúra vezetnek. Egy olyan kalamitás elkerülése végett, mint amilyen egy európai háború, régi barátságunk nevében kérek, tégy meg mindent, ami csak téled telik, hogy szövetségeseidet visszatartsd, nehogy tulmessenre mentenek.

Nichy.

A gép forog

Vilmos császár e távirat olvastára felkiáltott:

— Ez bevallása a saját gyöngeség-

nek, és kísérel arra, hogy a felelősséget rám hárítsa!

A császár persze a pétervári szigorú cenzura miatt, nem tudta még ekkor, hogy Szentpéterváron a háború már július 25-én véleg el volt határozva.

Buchanan pétervári angol nagykövet ekkor mondja francia kollegájának Paléolognának:

— Kértem Sazonoffot, ne egyezzek bele semmiféle olyan katonai intézkedésbe melyet Németország provokálásnak minősíthet. Németországra kell hárítani minden felelősséget és minden támadó kezdeményt. Az angol közvéleményben csak akkor fogadja el a beavatkozás eszméjét ha a támadás kétségtelenül Németországtól indul ki.

Szapárynak, aki sánadtan, fáradtan megy hozzájuk, már csak e sokat jelentő szavakat mondják: »A gép forog.« Paléologné arra igyekszik, hogy korai orosz támadás ne kockáztassa Anglia segítségét, mire Sazonoff, megjegyzi, hogy ez az ő véleménye is, de a vezérkart már nehéz visszatartani.

Dobrovolsky orosz tábornok szavai szerint a világ alatt július 29-én gyújtották meg a máglyát, s a háborús felelősség ezért véres betűvel az orosz kormányt terheli. Július 25-én már nemcsak a monarchia indította meg a háborús gépet Szerbia ellen, nyolc hadtestet mozgósítván ellene, de Oroszország is hadseregét Bécs és Berlin ellen.

Sazonoff ezt a tényt azzal a kifogással iparkodott enyhíteni, hogy a mozgósítás még nem háború, s az orosz hadsereg hetekig állhat fegyverben anélkül, hogy a határt átlépné. De — jegyzi meg Victor Margueritte — a francia és az orosz vezérkarok régi és újabb felfogása szerint is, az általános mozgósítás mindig és végzetesen a háború és pedig nem defenzív, hanem támadó háború.

Holnap minisztertanács lesz

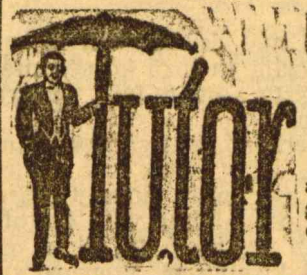
BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A kormány tagjai holnap minisztertanácsot tartanak, amelyen mindazokat a kérdéseket érintézik, amelyek a miniszterelnök tervezett külföldi utja miatt sürgőssé váltak. Egyúttal elintézik a nyári helyettesítések kérdését is.

Amnesztiát adott Primo de Rivera

MADRID. Primo de Rivera diktátor megkegyelmezett az összeesküvőknek. A beteg trónörökös udvari orvosát is szabadon bocsátotta.

Szeptember elseje és nyolcadika között lesznek a középiskolai beiratkozások

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A közoktatásügyi miniszter ma adta ki az új iskolaév megnyitására, a beiratkozásokra és pótvizsgákra vonatkozó rendeletet. Eszerint a beiratkozások szeptember 1 és 8 napjai között, a felvételi vizsgák szeptember 10 és 15 napjai között, a javítóvizsgák szeptember 10 és 20 napjai között, az V. osztály felvételi vizsgái szeptember 20 és 25 napjai között, a pórérettségi vizsgák szeptember 25 és október 10 között lesznek. A tanév szeptember 26-án kezdődik.

**URAKNAK
TUTOR**

a legajánlatosabb
gummi óvszer, utol-
erhetetlen minőség-
ben.

Kapható az egész országban. Szétküldés utánvétellel.
Állandó friss minőségben, diszkrét csomagolásban.
12 db. 138.— lej.

Megrendelhető költségmentesen
Farmax-nál Brassó, Postafiók 53.
Főlerakat:
AMPHORA R.-T., Brassó.

Leégett a zombolyai vasuti áruraktár

Négy hordó benzin felrobbanása okozta a tüzet

TEMESVÁR. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Tegnap délután hatalmas tűz pusztult Zombolyán. Eddig még ki nem derített okból a vasuti raktárban elhelyezett benzines hordók felrobbantak és percek alatt tüzbe lörítették a hatalmas raktárt. Bár a tűzoltóságnak erőmegfeszítő munkáját sikerült a raktár kasszáját és a fontos irományokat megmenteni, a vasuti válságot a vámrak

Ez a sors érte a raktár előtt álló három vagont is. A tűz következtében több millió a kár. Sok tranzit árú pusztult el. Nagyon sok kereskedőnek megrendelt holmija hamvadt el a nehezen oltható lángokban. A Pannónia malomnak sok ezer zsákja égett el, ugyancsak a bukaresti olasz konzulnak 48 személyes ezüstkészlete is. A tűzszlop első detonációja olyan erős volt, hogy a hatodik vágányon álló vonat is tüzet fogott. A tűzoltóságnak azonban itt sikerült az elemekke megbirkóznia és a vonatot megmentették a lángoktól.

minden árujával és portékájával együtt porrá égett.

Országosan szervezzük meg irodalmi- és műkedvelő-társulatunkat

Perédy György, a nagyváradi Magyar Párt főtitkárának nyilatkozata

NAGYVÁRAD. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A Brassói Lapok vasárnapi számában felhívás fele jelent meg T. D. kollégánk lelkes tollából arra vonatkozólag, hogy a magyarok közötti közösségekben az irodalmi és műkedvelői egyesületek karöltve tartsanak — esetleg jótékony célokra — irodalmi és művészeti előadásokat. A Magyar Párt figyelmét is felhívta a cikkíró erre a magyar-lelek mentő akcióra s arra buzdít, hogy a Párt az irodalmi társaságokkal egységesen indítsa meg a magyar kultúrát terjesztő akciót. A lelkes, szép cikkre felhívtuk a nagyváradi Szigligeti Társaság figyelmét s Perédy György főtitkár — aki t. i. a Magyar Párt nagyváradi tagozatának is főtitkára — a következő nyilatkozatot tette:

— A gondolat amit T. D. ur felvetett, nem szabad, hogy elaludjék. Alapjában véve minden magyar író s ujságíró, de főképpen minden meglevő irodalmi társaság vezetőségének régi óhaja. Nehány év előtt már esett szó róla az Erdélyi Irodalmi Társaság kebelében, a mely egy szűkebb körűl ankétet egyenesen az irodalmi társaságok tömörítésével megbeszélésre hívott össze. Akkor azonban az idő még nem volt alkalmas a keresztülvételre.

De nem tudom helyeselni és nem tartom megvalósíthatónak azt, hogy az irodalmi társaságokat a Magyar Párt keretében összpontosítsák vagy bármilyen szorosabb kapcsolatba hozzák. Az irodalom és a politika nemcsak nem férnek meg egymás mellett, hanem a józan ész sem engedheti meg, hogy a magyarság irodalmi s kulturális törekvéseit, magasabb színvonalát hozzá kössük a politika bizonytalan szekeréhez. A Magyar Párt a romániai magyarság parlamenti harcosszervezete. A harcban lehet győzni s lehet veszíteni. A politikai fordulatok szélsőségeihez, esetleges kudarcához, paktumoktól függő életéhez nem szabad hozzá fűzni az irodalom, az irodalmi egyesü-

tek életét, munka lehetőségét. Külön, független, teljesen politika mentes intenzív irodalmi egyesületi életet kell megteremtteni. De nem mondhatjuk politika mentesnek ha összeforunk akármilyen oldalról a Magyar Párttal. Az utóbbi években elég gondot okozott nekem, mint a Szigligeti Társaság s egyben a Magyar Párt főtitkárának, hogy e két főtitkárságot izolálni tudjam egymástól, nehogy a pártot érő esetleges házkutatás vagy hasonló kellemetlenség, aminek a párt mindig ki lehet téve, a Szigligeti Társaság életét is veszélybe, a politizálás gyanujába sodorja.

Ellenben igenis szükség van már arra, éppen itt az ideje, hogy az összes irodalmi egyesületek szoros kapcsolatba lépjenek egymással. Egy olyan szövetségbe amellyel egymást segíthetik íróik kiadásával, matinéik, estélyek, kisebb városokba, nagyobb falvakba való kirándulások, esetleg egy közösen megszervezett szépirodalmi lap kiadása révén.

Egyszóval erősebb lüktetést lehetne adni az erdélyi irodalomnak kifelé a magyarság körében is. Erre van hivatva Marosvécs.

Marosvécsről kell kiindulni, a mostani megnyilatkozások után tőle várható el az, hogy megindítsa, megteremtse azokat a gondolatokat, amiket T. D. cikkében felvetett. A magyarság lelkéhez onnan kell elindulni a felrázó harangszónak, amíg ez meg nem történik, amíg a magyarság figyelmét nem tudják a magyar irodalom felé fordítani, addig nem kívánhatjuk, hogy megvegyék az erdélyi írók könyveit, tehát nem beszélhetünk könyv nélkül intenzív erdélyi irodalomról, csak arról a szegénységről, amely a jelenünket jellemzi, s amelyből összetartás, tömörítés egyöntetű céltudatos munka nélkül, mint utólréphetetlen csillag felé tekinthetünk tovább is a T. D. cikkében felvetett ideák felé.

Kisajátították a szilágysági gazdák kétezer holdját

ZILAH. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A Szilágyság földművelő népét egy elszomorító eset tartja izgalomban. Még 1918-ban történt, hogy Szilágynagyfalu. Bagos. Hosszszuaszó. Vajka és még néhány Részaijai községnek mintegy háromszáz magyar és száz román gazdájára kétezer hold földet vásárolt a budapesti Magyar Földhiteintézet, és a budapesti Hungaria Banktól. A föld árát még ugyanazon év október havában teljes értékben kifizették és a földet birtokba is vették. A szerződés megkötése azonban a viharos idők miatt késelt és a két ország közötti érintkezés lehetetlen volt, emiatt csak 1922-ben következett be a bekezezés együt.

A nyolc éven át dolgozó gazdákra azonban keserű meglepetés várt. A napokban ugyanis értesítés érkezett a bukaresti Co-

mitetul Agrartól amely szerint a zilahi vármegyei agrárbizottság ama határozatát, hogy a négyszáz gazdát a kétezer holdas terület birtokosai és ennek megsemmisítése és ejrendele, hogy a kétezer holdat azon na ki kell sajátítani. A kisajátításra indokul azt hozzák fel, hogy a gazdák egy szerződés megkötését, mint a birtok bekezezését az agrárreform életbe lépése után végezték el.

Ezzel szemben azonban a birtokreform Erdélyre vonatkozó szakasza határozottan kimondja, hogy a birtokszerződések megkötésétől kezdődő két év elteltével a Comitul Agrárnak nincs joga szerződések keresztülvizsgálására. A jelen esetben pedig nemcsak a törvény által megállapított két év, hanem több mint három év telt el.

Értesülésünk szerint a kisajátított földekre román telepeseket hoztatnak és

a földet, amelyet azonnal kisajátítottak, parcellákra osztják.

A koldusbotra juttatott családok közt nagy az elkeseredés és többi tagu küldöttséget akarnak Bukarestbe meneszteni Goga miniszterhez, hogy ezt a szörnyű igazságtalanságot a kormány minél előbb tegye jóvá.

Radics szónoki körutat tart

A balkáni államokból hatalmas négyes- szövetséget kell alakítani — Fiumét viszsza kell csatolni Horvátországhoz

BELGRÁD. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Radics István, akinek pontos pártállását ezidőszent talán ömagasem tudja, szónoki körutat rendez Horvátországban, főleg az Adria északi partján. A szónoki körutakból mindazonáltal egy meggyőződés határozottan kicsendül: a horvát nép a vezető Jugoszlávia népei között s ennek a népnek meg kell adni a módot az érvényesülésre.

Radics a grobnicko-polyai népgyűlésen a tengerpart fontosságát hangsúlyozta, s azt a tényt hangoztatta, hogy a szerbek szárazföldi lakosok, míg a tenger a horvátoké, s ezért a két nép egymásra van utalva. Cirkvenicai beszédében a bolgároknak a déjszláv államhoz való csatlakozását propagálta. Ha a bolgárok csatlakoznak a jugoszláv államhoz, a Balkán olyan kvarteret produkál, amit az egész világ, Rómával az élén, örömmel fog üdvözölni. Novolban ugyanakkor az Olaszországgal felveendő gazdasági harcra való felkészülésre biztatta hallgatóságát, míg Zengben kijelentette, hogy a Vajdaságnak horvátnak kell lennie, éppen úgy, mint Dalmácia, az, mert Horvátország az állam védőbástyája. Kifejezte azt a meggyőződését, hogy Fiume ismét a horvátoké lesz. Oroszországgal szemben is fel kell venni a kapcsolatot tekintet nélkül arra, hogy ott milyen kormány uralkodik.

Leszállították a gabonaneműek kiviteli illetékét

Ma este ülést tart a gazdasági bizottság

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A kormány gazdasági bizottsága ma este nagyfontosságú ülést tart. Az ülés fontosságát az adja meg, hogy a bizottság ezen fog dönteni a gabonaneműek kiviteli illetékének leszállítása ügyében. A jelek szerint a bizottság tagjainak többsége az illeték leszállítása mellett foglal állást, bár Lepadatu pénzügyminiszter ezt keréken ellenezte. Később azonban az a meggyőződés lett urrá, hogy az illetékek leszállítása intenzívebbé teszi az exportot. A leszállítás legelszántabb hívei Manoilescu és Garoflid, sőt maga Averescu miniszterelnök is ennek a híve. A gazdasági tanács határozatát a szerdán, de legkésőbb a csütörtökon megtartandó minisztertanácson tárgyalja le a kormány, s amennyiben azt minden vonalon elfogadják, úgy az augusztus elsején életbelép.

A Neue Freie Presse a balkáni államok szolgálatában

Az Arbeiterzeitung vádja

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A Neue Freie Presse ellen a bécsi Arbeiterzeitung a napokban fulmináns cikket írt, amelyben azzal vádolja meg a tekintélyes bécsi lapot, hogy a balkáni államok szolgálatába szegődött, s teljesen a Brattianu és Averescu pártok érdekeinek szócsöve lett. Az Arbeiterzeitungnak ez a cikke Bukarestben élénk felháborítást keltett, s a nyári szünet ellenére azokban a politikai körökben, amelyek még most is Bukarestben vannak, érdekes diskusszió tárgyává lett.

HIREK

BRASSÓI LAPOK

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden munkanapon az esti órákban. Az előfizetésre vonatkozó tudnivalók az első oldalon, a lap fején olvashatók. Hirdetések vagy közvéleményi kiadványokhoz küldendő, vagy pedig bármelyik hirdetői iroda vagy bizományosunk útján is feladhatók. A * -gal megjelölt közlemények díjazás alá esnek.

Felelősszerkesztő: Kocsis Béla.

A Brassói Lapok nyomdavidálatának kiadása

A Brassói Lapok egyes példányainak ára (Bukarestben is) 5 lej, vasárnap 6 lej; Ausztriában 30 garas, Csehszlovákiában 1 cK., Jugoszláviában 2 dinár, Magyarországon 2000 m. K., Franciaországban 50 centimes, egyebütt 6 lej értékű valuta.

Csütörtök, július 29.

Kath.: Beatrix vértanu. — Prot.: Márta. — Görög: Teodora. — Izr.: 5686. Ab 18. — A nap: 5.00—19.43. — Hold: utolsó negyed augusztus

1-én 3.40 órákor. — Időjárás: Változó, enyhe idő várható, helyenként kevés esővel és lényegtelen hóváltással.

Augusztus 1.

Kérjük azokat a tisztelt előfizetőinket, kiknek előfizetése augusztus 1-én lejár, hogy előfizetésük megújításáról idejekorán gondoskodjanak, nehogy a postautalványok késedelmes beérkezése miatt a lapküldés megakadjon.

Előfizetési árak vidékre:

Egy évre	1000 Lei
Félévre	520 "
Negyedévre	270 "
Egy hónapra	100 "

Tisztelettel:

Brassói Lapok kiadóhivatala

— **Mária királynő Nagyszebenben és Szovátnán.** Bukarestből telefonálta tudósítónk, hogy Mária királynő tegnap Nagyszebenben volt s ott résztvett a lovassági iskola ünnepélyén. A királynő Nagyszebenből Töröcsvárra ment, ahonnan holnap Szovátnára utazik. Ilieana hercegnő kíséretében. A királyné személyének őrizetével Puchlapket, a kolozsvári sziguranca vezérfelügyelőség detektívfelügyelőjét bízták meg.

— **Új táblabíró Brassóban.** Simionescu Constantin csernoviczi táblabírókat saját kérésére áthelyezték Brassóba.

— **Alfonz király Madridba érkezett.** Madridból jelentik: Alfonz király tegnap megérkezett a spanyol fővárosba. A kormányelnök és a miniszterek fogadták.

— **Rakovszky Iván magyar belügyminiszter Maroscsapon.** Marosvásárhelyről jelentik: Rakovszky Iván magyar belügyminiszter tegnap Marosvásárhelyre érkezett. Innen tovább ment Maroscsapra, ahol mint báró Banffyék vendége fog nyaralni.

— **Autószerencsétlenség Dorohoi melletti három halottal.** Dorohoiból táviratozzák, hogy ott a város közelében tegnap súlyos autókatasztrófa történt. Egy automobil, amely rakva volt kirándulókival s amelyet a környéken közismert Constantinescu földbirtokos vezetett, felborult s utasait maga alá temette. Az utasok közül hárman szörnyen haltak, maga Constantinescu és egy kapitány súlyosan megsebesültek. Az autónak minden egyes utasa súlyosabb vagy könnyebb sebesüléseket szenvedett.

— **Egy vajdasági község pusztulása.** Belgrádból jelentik: A Duna nagyrészt mindenütt apad. Legárviszajlottabb Vajszka község, hol háromszáz házból csak tíz maradt meg. Ezek között gróf Széchenyi kastélya is ép, melyben a hajléktalan lakosságot helyezték el. Az árvíz katasztrófához hozzájárult az a szörnyű felfröszködés, amely tegnap a majorságokat, a nyájakat és a már betakarított termést elsodorta.

Tréfás kabaré. A könnyű műfajt kedvelő színházi közönségnek nagy élvezetben lesz része ma kedd este a magyar színházban. A társulat összes tagjainak fellépésével egy rendkívül vidám estére van kilátásunk. Magánszámokkal szerepelnek ezen az előadáson: R. Farkas Ida, Lázár Hilda, Gaál Piri, Bera Rózsi; Papp Nusi, Felhő Ervin, Ross Jenő, Örvössy Géza, Csóka József, Szabó Gyula. Ezen kívül három egyfelvonásos: A modell, A díny, Szabadalmi iroda és még sok tréfás jelenet. A konferencier tisztét a kitűnő elhő Ervin tölti be.

— **Meghalt a veki jugoszláv postaügyi miniszter.** Belgrádból táviratozzák: Miletinovics Zsarko volt postaügyi miniszter, a vajdasági radikális mozgalom vezetője meghalt halvannégy éves korában.

— **Kievdn kémeket tartóztattak le.** Moszkvából táviratozzák: Az orosz-román határon tegnap öt román kémeket tartóztattak le. Ezekkel a letartóztatásokkal kapcsolatban Kievdn is számos román és lengyel alattvalót fogtak el. A kiket kémkedéssel gyanúsítanak. A kémkedések állítólag Románia és Lengyelország javára történtek.

— **Angol repülő halála Irakban.** Bagdadból táviratozzák, hogy az Irakban levő Hinaidi meglelt lezuhant egy angol katonai repülőgép s teljesen elpusztult. Tizenheten meghaltak, köztük három tiszt. Egy tiszt súlyosan megsebesült.

— **Az EKE vasárnapi kirándulása.** Az Erdélyi Kárpátgyógyászati brassómezei osztálya legközelebb két kirándulást rendez: egyet a Nagykirálykőre, egyet Sepsiszentgyörgyre s onnan a Sugásfürdőre. A Nagykirálykőre a résztvevők, akik csak gyakorlott turisták lehetnek, július 31-én, szombaton este 9 óra 15 perckor indulnak a főállomásról Zernestre s onnan azonnal a Piai Főni erdészhez mennek, ahol megállnak. Reggel 5 órákor az északi felfelé felmenés a csucsra. Visszatérés délután a Propástán át Zernestre s onnan vonaton este 8 órákor haza Brassóba. Vezető Preisner Imre. — Sepsiszentgyörgyre indulás vasárnap reggel fél hat órákor a főállomásról vonaton. Megtekintése a városnak és a székegy nemzeti múzeumnak. Délután 10 óráig két órai erdei gyalogut Sugásfürdőre. Innen délután visszatérés győző Sepsiszentgyörgyre s onnan este 8 órákor vonattal hazautazás Brassóba. Jelentkezni lehet csütörtökön este 7 óráig Filipánits István Kapu-utcai fodrászüzletében és Révész József lensori divatruzsztetében.

— **Magyarországon októbertől kezdve a bankok csak pengő-váltót bocsátanak ki.** Budapesti jelentés szerint a magyarországi bankok elhatározták, hogy októbertől kezdve csak pengőváltót fogadnak el.

— **Penészes cigarettákat hozott forgalomba a temesvári dohánymonopol hivatal.** Temesvárról jelentik: Az itteni trafikok arról panaszkodnak, hogy a temesvári dohánymonopol-hivatalból kapott cigarettákban sokszor több ezer lej értékű áru penészes, amelyeket a hivatal nem akar vissza venni s kényszeríti a trafikosokat, hogy a rossz cigarettákat is adják el. Mivel a közönség nem akarja megvenni ezeket az élvezhetetlen gyári készítményeket, az egyed árusítóknak ebből nagy káruk van. Most a trafikosok a rossz cigarettákat az áltami laboratóriumban akarják megvizsgáltatni, azt kívánják beigazolni, hogy a penészes cigaretták mérges vegyi bomlásuk miatt nagyon veszélyesek a tudore s így közvetve az egész szervezetre.

— **Olcóbbodik a megéhezés Magyarországon.** Budapesti jelentés szerint a drágasági törzsszám június végén jelentős áresést mutat, 17024-ről, ennyi volt május végén, június 30-ára 16280-ra esett.

A világsajtó humora

Schwarzot előveszi az anyós és faggatja:

— Te Samu, igaz az, hogy megcsalod a feleségedet?

— Nézze mama — mondja Schwarz — a feleségemmel már csak igazán bizalmas viszonyban vagyok és ezt még neki sem mondom meg.

— **Két asszony öngyilkossága Budapesten.** Budapestről táviratozzák, hogy Szegő Sándorné az ismert műszaki nagykereskedő felesége türelem nélkül nyomora miatt öngyilkosságot kísérelt meg. Súlyos sérülésével a Rókus-kórházban ápolják. — Tegnap öngyilkos lett Budapesten özvegy Dér Mihályné öregasszony, akit a mentők eddig hétszer mentettek meg. Most végre a nyolcadik kísérlet sikerült: Dér Mihályné meghalt.

— **Takarékoskodnak a belgák.** Brüsszelből táviratozzák, hogy a belga hivatalos közöny tegnapi száma egész sor takarékosági rendeleteket közöl. A rendelet a vendéglők zárórát éjjeli után egy órában állapítja meg s a rendelet megszegőit ezer fran bírsággal büntetik. Déután fél kettő és fél hat között a vendéglők ételt nem szolgáltatnak ki.

— **Mezőgazdasági gépek és eszközök vámmentes behozatala.** Bukaresti jelentés szerint a kereskedelmi és iparügyi minisztériumban tegnap ülést tartott az iparügyi albizottság, mely a mezőgazdasági szindikátus azon kérésének tárgyalásával foglalkozott, hogy engedjék meg a mezőgazdasági gépek és eszközök vámmentes, illetőleg leszállított vámmentes behozatalt. Az albizottság szakvéleményét egyes cikkekre vonatkoztatva elkészítette s azt a főbizottság elé terjesztette. A főbizottság ülését e tárgyban a napokban tartja.

— **Egy nagyszebeni jegyespár kalandja.** Különös s egyben felháborító esetről ad hírt nagyszebeni tudósítónk. Vasárnap nyolc óra tájban H. I. iparos menyasszonyával a Zibin hidja közelében, a vasúti pályatest mellett tételt. A hidörző katonák egyike igazoltásra szólította fel és mindjárt be is kísérték a hid mellett levő barakba. A fiatal ember nyomban igazolta magát, s egyuttal kérte, hogy bocsássák el őket. A katona erre az iparost összeverte s azzal a fenyegetéssel, hogy ha felfelmenti őket, üttét az utolsó órája, kikérgette a barakból, de a menyasszonyt visszatartotta. H. I. sebesülten a 90. gyalogezred kaszárnyájába vánszorgott s ott az ügyeltes tisztnak elmondta a történeteket. A tiszt egy járőrt adott melléje, mire visszament a barakhoz. Itt a leány szörnyű percekkel állt. A katonák töltött puskával akarják kényszeríteni, hogy magát megadja, majd mikor ellenszegült, őt is összeverték. Az arra robogó vonat és a közelébe emberek végre is megriasztották a merénylőket, úgy, hogy nemcsak a leányt engedték szabadon, hanem a posztoló katonán kívül a többi katona mind otthagyta a barakot. A jegyespár panaszára Constantinescu kapitány a magáról megfellelkezett őrséget letartóztatja.

— **Termékkilátások Temes vármegyében.** Temesvárról jelentik: A cséplési munkálatok mindenütt folynak. Azokon a vidéken, ahol árvíz nem volt, a buza a sok eső ellenére is elég jó, bár magja szinte általánosan szorult. Bőve vidéken például hódanként hét mázsától tizenegyet mázsáig a hozadék. Ezzel szemben kiváltsa rossz. A zab elég jó áll. termése szép lesz. A burgonya, amelyik fekete földben van, óriási rothadási károkat tüntet föl.

**1 kg. hochglanz massa 40 lej
1 kg. barna massa 60 lej**

Megrendelésre utánvétellel küldi.
iparvállalat Oradea, Cogălniceanu-utca 2.
ASTOR Mintákat díjmentesen küldünk. 7510

Mielőtt fürdőre utazik

feltétlenül vásárolja meg a Mocianu-féle országos Vasuti Menetrend nyári kiadását!

Megbízható utmutató,

mely az összes fürdővonatokat s azok csatlakozásait, az állomások román és magyar névsorát, stb. is tartalmazza.
Ára csak 40 lej. Kapható mindenütt!

SPORT

A magyar profi-futballisták fizetése

Budapest. Érdekes az a javaslat, mely a profifutballisták fizetésének megállapítását célozza. Nincsen szó fejedelmi fizetésről, de átlag szerény megélhetést fog biztosítani és a kivételes képességeknek mégis olyan jövedelmet hoz, amelyet akármiénen jétes színész vagy akárhany magasabb fizetésű magánisztivisejő is megirigyelhene. Természetesen a fizetés alsó határát is meg kellett állapítani és a heti öt pengő minimumot kizárólag a III. és IV. osztály kedvéért vették kombinációba, mert ezeknek sem lehet megítítani, hogy profikká váljanak. Az elsőosztályú proficsapatokban szereplő játékosok jövedelme a két és hatmillió korona között fog változni.

A javaslat szerint egy elsőosztályú csapat játékosainak fizetése következőkép fest: Tegyük fel, hogy van egy együttesben egy „sztár”, aki a maximális heti hatvan pengő fizetést kapja; ennek győzelem esetén a heti keresete 1 millió 250 ezer magyar korona, eldöntetlen esetén pedig 950 ezer, míg ha csapata veszít, akkor is a minimum 750 ezer korona.

Jó első osztályú csapatnál olyan hónapban, amelyben öt vasárnap van és az egész hónapban csak két hétköznapi meccset játszottak, ez a következő végrehajtással jár: A hét meccsből, mondjuk 3 megnyert, 2 eldöntetlen és két veszített játékot számítva a havi jövedelem részletezése a következő:

5 heti gázsi á 750.000 összesen 3.750.000.
3 győzelem prémium á 500.000, összesen 1.500.000. 2 eldöntetlen á 187.500 összesen 375.000. Összesen havi 5.625.000 korona vagy is mintegy 16 ezer lej havonként.

Ha a jó csapat hét játékból háromnál több meccset is nyer, akkor minden további győzelem esetén újabb félmillióval (500 lej) emelkedik a jövedelem, sőt ha minden meccset megnyerne a csapat a sztár hét és negyven milliót, körülbelül 22 ezer lejt keres, ide nem számítva a külföldi játékosoknál járó zsebpénzt és az esetleges működési pótlékokat.

Ha egy közepes erőt veszünk, aki például heti 25 pengővel szerződik re és győzelemi prémiuma is csak négyszázezer korona (mintegy ezernégyszáz lej). Ennek jövedelme táblázata hét játékból 3 győzelem esetén a következőkép alakul:

5 heti gázsi á 312.500 összesen 1.562.000.
3 győzelem prémium á 400.000, összesen 1 millió 200.000 2 eldöntetlen á 187.500 összesen 375.000. Összesen havi 3.137.000 korona, ami lejjben kitesz körülbelül kilencezer lejt havonként. Ha meg győzelemi szeriájában valamennyi meccset megnyerik, akkor havi 4 millió 362.500 koronát (13-14000 lejt) keres egy-egy átlagos képességű elsőosztályú futballista minden zsebpénz és működési jutalomtöbblet nélkül.

Abban az esetben, ha rosszul megy minden, nincs egyetlen győzelem, elvesz egymás után 7 meccs, akkor ezek a havi gázsi 1.500.000 koronát, (3500 lejt), illetve 3 millió 750.000 koronát (10.000 lejt) jelentenek zsebpénzt és más jutalekó nem számítva.

KÖZGAZDASÁG

A kereskedelmi alkalmazottakra is kiterjesztik a munkásbiztosító intézkedéseket

Szigoruan kötelezik a nagyvállalatokat, hogy alkalmazottaiknak otthont biztosítsanak

BRASSÓ. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A munkaügyi miniszteriumban intenzív munkát folytatnak s egy egész csomó törvényjavaslatot terjesztenek elő a parlament legközelebbi üléséig.

A legelső javaslat lesz a munkaügyi kamarákról szóló törvénytervezet, melynek részleteit annak idején ismertette a Brassói Lapok. Ezt követi a szociális biztosításról szóló törvényjavaslat. Majd a szövetkezetekről kerül törvénytervezet a parlament elé; aztán törvényt hoznak a tanoncok szerződéséről és neveléséről.

Trancu-Jasi munkaügyi miniszter jövő tervéről és a miniszterium munkálatairól a következőket jelentette ki lapunk munkatársának:

A miniszterium közigazgatási uton megtette az első lépéseket, hogy a munkásbiztosítás előnyeit kiterjeszték a kereskedelmi alkalmazottakra is. A kereskedelmi alkalmazottak részére a miniszterium szanatoriumot fog felállítani. Biztonságot küldött ki a miniszter, mely e

kérdés részleteivel fog foglalkozni. A tervezet nemsokára készen lesz.

Nagy súlyt helyez a miniszter az ipari és kereskedelmi alkalmazottak továbbképzésére. Tanfolyamokat, szakiskolákat tervez, muzeumok látogatását lehetővé teszi, énekkarokat állít fel.

Másik kérdés, mely a minisztert foglalkoztatja, az építkezések ügye. Bár a miniszter elődei csaknem teljesen hatályon kívül helyezték a törvényt, néhány rendelkezése mégis megmaradt, melyek módot nyújtanak a miniszternek arra, hogy az ipari munkások lakásügyének rendezésére s az építkezés előmozdítására a szükséges intézkedéseket tegyen.

A nagy tőkével bíró részvénytársaságok kötelesek alkalmazottaiknak otthont biztosítani. Erre körrendeletben már felhívta a vállalatok figyelmét, s rendelkezéseit tekintetben szigoruan fogja alkalmazni és végrehajtani.

A MAI PÉNZPIAC

Kedd, július 27.

A világpiacon a francia frank, lira erősen hullámzik. A többi valuta viszonylag nyugodt.

A helyi piacon reggel lánghán indul a forgalom. Bukaresti és vidéki keresletre előre szilárdabbakká lesznek az árfolyamok. Dánia: egy svájci frank 43.35 lej; egy dollár 223 lej; egy olasz lira 7.40 lej; egy német márka 53.35 lej; egy angol font 1088 lej; egy francia frank 5.60; egy cseh korona 6.63; egy osztrák shilling 31.65 lej.

Zürich: Devizák (zárjában a tegnapi zárattól való eltérések). Nyitási árfolyamok svájci frankban: száz német márka 122.95; egy dollár 5.16 és fél; egy angol font 25.11 és háromnegyed (—fél); száz francia frank 12.62 és fél (—59 és fél); száz olasz lira 16.95 (—20); száz cseh korona 15.29 és fél; száz dinár 9.12 és fél (—fél); száz leva 3.80; száz lej 2.35; tízezer magyar korona 0.7235 (—5); tízezer osztrák korona 0.7310.

Budapesti értéktőzsde. Hétfőn a helyzet változatlan. Zárati árfolyamok ezresekben: Magyar Hitel 285. Osztrák Hitel 123; Salgó 450. Dévivasut 123. Állam vasut 315; Kohó 198; Atlantika 6. Ganz Danubius 1230; Köszén 3450; Nasici 120 Szlavonia 36.5; Földhitelbank 152; Viktoria malon 3; Kereskedelmi Hitelbank 13.5; Pesti Magyar Kereskedelmi 860; Becsini 1080; Urikányi 1130; Schlick 230; Brassói 325; Zabolai 26; Cukoripar 130 Hungária műtrágya 100; Olaszbank 21; Angol-Magyar 32; Leszámitoló 65; Nova 261; Kronberger 1.2; Csáky 5; Izzó 730; Magnezit 790; Viktoria bútor 1.5; Ofa 554; Pesti haza 1550; Fegyver 305.

(—) Két és fél aranszanitmon akarják a lej értékét emeltetni. Bukaresti jelentés szerint illetékes gazdasági szakörökben a lej sorsáról a következő vélemény alakult ki: Egyelőre hagyják, hogy a lej emelkedjék. Hogy emelkedni fog, ez olyan tény, melyet nem kell soká bizonyítani, elég, ha rámutatnak azokra a jelekre, melyek a lej az előző években kísérték a gabonakivitel időszakában. A jelenlegi kiviteli időszak végén, mely körülbelül november végén lesz, megteszik a szükséges intézkedéseket a lej értékállandóságára. Ezeket az

intézkedéseket most még nem állapították meg végleges módon, hanem az akkori helyzet és körülmények szerint fogják megszabni. E szakörök nézete szerint a lej értékállandósítását két és fél aranszanitmonál fogják megkísérteni.

(—) Aktívá lett a lengyel kereskedelmi mérték. Varsói jelentés szerint júniusban egy millió 691 ezer tonna volt a lengyel szénkivitel az előző havi 776 ezerrel szemben. Az összkivitel júniusban 200 millió zlotit tett ki, míg a bevétel 123 millió zloti értékű volt.

(—) Trancu-Jasi az üzérkedés ellen. Aggasztó jelenség a román piacon az a tény, hogy bár a valuta emelkedett, bár bő terméssel rendelkezik az ország, mely a jövő gazdaságának a záloga, a drágasági hullám nem szűnt meg, sőt folyton fokozódik. A nagy árkülönbözet az egyes piacok között nyilvánvalóvá teszi, hogy itt valami más ok játszik közre, mint az árak természetes alakulása. A munkaügyi miniszter azt tanácsolja a kereskedőknek, mint akiknek önzetlen barátja s akiknek érdekeiért gyaltorta síkra szállt, hogy ne hozzák fel ürügyül oly sokszor a vagtuhullámzást, csak azért, hogy rendkívüli hasznot vágijanak zsebre. Ne emeljék indokolatlanul az árakat, a fogyasztás és a lakosság kárára. A miniszter el van szánva arra, hogy szükség esetén erőyes intézkedéseket lépjen életbe a hatósági beavatkozásra.

(—) Ideiglenes szerződést kötött Magyarország és Anglia. Londoni jelentés szerint Austen Chamberlain és báró Zichy Rubido Magyarország londoni követe a napokban írták alá a magyar-angol kereskedelmi egyezmény szövegét, mely kereskedelem terén a statusquo helyreállítását és folytatását mondja ki a két állam közt az új szerződés megkötéséig. A szerződés alapjai: a kereskedelem és hajózás kölcsönös teljes szabadsága, valamint a legtöbb kedvezményt nyújtó forgalom elvének elfogadása.

(—) Csökkent a magyar bankjegyforgalom. Budapesti jelentés szerint a Magyar Nemzeti Bank most megjelent kimutatása a bankjegyforgalom további csökkenéséről számol be. E szerint a jegyforgalom a július hetedik állományával szemben 15.8 millió pengővel csökkent, azaz július 15-én 366.3 millió pengőt tett ki a bankjegyforgalom.

Csakis a
kávédaráló
véd jegű
csomagokban

van
Valodi
Franck

Ez a legfinomabb
és utolérhetően
kiadóságánál fog-
va a legtakaréko-
sabb kávépótlék.

HEINRICH FRANCK SÖHNE SAR.
BUCUREȘTI — BRAȘOV.

A vén diák

Irtá: Kosáryné Réz Lola (45)

A fiatal Gedeon levelet kapott az apjától. Futásban olvasta el, fehér orvosi köpönyegének zsebébe gyűrve a borítékot félkezével. Várták a betegek. Új orvos volt, büszke a hivatására.

— Az én kórházam, — így beszélt a kórházról és hangoztatta, hogy ott ő csinált rendet. Leszidott néhány szolgát, akik nem surolták fel rendesen a folyosót és néhány ápolónőt, akik összeálltak sugdosódni a lépcsőn, ahelyett, hogy a dolguk után néztek volna.

Most aztán úgy érezte, hogy rend van mindenütt és nagyon meg volt elégedve magával. Micsoda? Alig néhány hónapja volt a kórházban s a főhercegasszony is eljött megnézni az új termeket s megdicsérte őt.

Sohasem volt ilyen jókedélyű, mint mostanában. Még boldog is próbált lenni. Talált egy leányt, félárva, csöndes teremtest, nagyon uri, nagyon elvonultan élő és kedvesen gyámtalan szülők gyermekét, aki úgy nőtt fel régi butorok, ódon csipkék és finomkodó, halk beszéd között, mintha valami mesebeli csipke-rózsavárban élt volna születése óta. Maivinkának hívták. Szőke volt és csinos.

Gedeon eljegyezte őt.

És most az apja levele! Futásban olvasta, mielőtt bement volna a betegekhez. Az arca lassan elváltozott. De nyugalmat erőltetett magára.

A viziten olyan volt, mint máskor. Egészen a szolgálati idő leteltéig nem vettek rajta észre semmi különösét.

Mikor vége lett a munkának, megmosta a kezét, aztán levetette a fehér kórházi köpönyegét és szépen, rendesen összehajtogatva, otthagya az asztalon.

Többet nem látták sem a betegek, sem az ápolónők, sem a kórházi szolgák, akik nagyon félték tőle.

Az apja hazahívta őt.

Megválasztották bányarvosnak. Eljött a szép fehér kórházból. Téglapadlós rendelőjébe sáros udvaron keresztül kellett elmennie s a csatakos bányászok behordták a sarat a szőnyegre is. Fogat kellett huznia, törött kart gipszelnie, tudóvadászatokat a sírhoz kísérnie. Különösen tudóvadászatokkal volt dolga s nem tehetett velük semmit, mert ott kellett hagynia őket az alacsony viskókban gyermekeik mellett, közös szobában, néha közös ágyban.

Idehozta a feleségét is. De amint a régi házba belépett, nem tudott jókedvű és boldog lenni többé. S mert ő nem volt az, hogyan lehetett volna az asszony?

Haragudott Gedeon az egész világra. Ha az apja meggyógyult volna s ő visszamehetett volna. De nem gyógyult meg. Egyre gyakrabban zavarodott meg a tekintete, egyre jobban kellett vigyázni rá, hogy egyedül az utcára ne menjen.

Gedeon kórházában rég elfeledték már őt, de ő nem tudta a kórházat elfeledni. Többre tartotta magát a kollégáinál, lenézte és sintéreknek nevezte a többi vidéki orvosokat.

— Különösen a mosolygó kis Hubert gyűlölte nagyon.

— Abban a stádiumban, — hangoztatta, — amiben az apám volt akkor, mikor az ő kezelése alá került, még lehetett volna rajta segíteni. Persze, amikor én hazajöttem, már reménytelen volt a helyzet. Ez a sintér, ez a vizilló tette tönkre a karriéremet felerészben.

Hogy a másik felerész kitér, azt nem mondta ki. De érezte magán a nehéz, néma haragot mindenki a házban, különösen Cili és Elvira. Talán az apja is érezte néha szegény.

És érezte Malvinka is, pedig ő igazán ártatlan volt a dologban.

Őt esztendeig élt még az öreg Gedeon, végre egy estén, karosszékeében a tűz mellett ülve, csöndesen elaludt.

Korán reggel — a ravatal magánosan állott a szoba közepén, a kifáradt családtagok, akik egész éjszaka mellette ültek, pihenni tértek — nyílt az ajtó, az első halottnéző előtt.

(Folytatjuk.)

Kiadó: „Brassói Lapok” nyomdája.

Eladó-gépek

4 személyes „Mathis”, 4 személyes „Opel”, 5 személyes „Laurint-Klement” személyautók, 2 hengeres 2 személyes „Harley-Davidson” motorke-rekár kosárral, 1 drb. V. E. A. G. Wien gyártmányu 110—160 Volt 23—12 Ampere egyenáramu dinamó szabályozóval, 1 drb. gallérfényezőgép gázmelegítésre, 1 drb. lemezhangszóró 1 mm.-ig bádósoknak, 1 drb. kis golyósprés.

Az összes gépek kifogástalan állapotban vannak
Szőke-garage Brassó, Kut-utca 46.

Optikai szaküzlet.

Carl Illyés, vizsgázott a berlini iparkamaránál 1914. V. 14.-én.

Vállal mindenféle a szakmába vágó javításokat. Nagy választék mindenféle optikai cikkekben, mint: szemüvegek, nikkel-, doublé-, gyöngyház-keretben, lorgnonok. Szoba-, ablak- és fűdőtérmetérek. Védőszemüvegek por és nap ellen. Színházi, vadász és sport távcsövek stb.

Uj szállítmány

„La Francaise Diamant”
kerékpár érkezett,

S. R. A. LEONIDA & Co. Unite
brassói fiókjához.

Ferdinand király körút 5. sz.

Vezérképviselő Románia részére

ÜZEMVEZETŐ ELEKTRIKUS

kerestetik, ki egyenáram telepet
már hosszabb ideig vezetett.

A sajátkezüleg írt pályázati kérvények, melyekhez a román állampolgárságot, életkort, elméleti és gyakorlati képzettséget, eddigi működést igazoló bizonyítványok csatolandók, s erről referenciák megadandók, továbbá a fizetési igények felsorolandók — legkésőbbben f. é. augusztus 1—15-ig „Serviciul tehnic al comunei urbane Carei” (Jud. Salaj) címre küldendők.

Románul tudók nemkülönb, kik Diesel motorok kezelésében, dinamók tekercselésében tökéletes jártassággal bírnak, előnyben részesülnek. Alkalmaztatás esetén az állás f. évi október 12-én eljuttatandó. 8291

Csépléshez

állandó nagy raktár emelőkkben mindenféle hordképességgel, 1000—30.000 kg.-ig, fában és vasban.

Gyártmány: Gebr. Dickertmann
Bielefeld. 8289

Ing. Jakobi & Co.

műszaki iroda.

Temesvár, Verpflegsmagazin.

Sürgőnycim: Jakobing, Telefon: 19-89, 20 32.

Aranyér
„Anusol” Soedecke

Aranyér ellen több mint 25 éve a legjobban elismert szer. Egyszerű alkalmazás, biztos siker. Minden fájdalmat azonnal megszüntet és meggyógyítja a gyuladást, sebes és vérző helyeket. Ártalmatlan alkalmatosságtól mentes. Reggel és este egy kupocskát tesz a végbélbe bevezetve. Minden patikában és drogériában kapható. Gyár címe: Goedecke & Co. Chem. Fabr. Leipzig.

RAKTÁR **F.H. MEES** BUKAREST
CALEA GRIVIȚEI 61

APRÓ HIRDETÉSEK

Egy szó ára 6 lei. - Vastagabb betűvel 12 lei. - Állást keresőknek 250% engedmény. - Legkisebb apróhirdetés ára 60 lei.

Apróhirdetéseket a fenti eredeti árak mellett bizományosunknál is feladhat minden helységben, aki pontosan továbbítja azokat kiadóhivatalunkhoz. — Csak válaszbellyel felszerelt kérdőzöküdsékre válaszolunk.

Személy szállító
autó-vállalat. —
Jancsó. Telefon
5-30 Brassó, Fekete-utca 44. 2234

A női kézimunkával foglalkozók rendeljék meg azonnal a „Tündérújjak” júliusi (15) számát. Gazdag tartalom, nagyított mellékív. Ára 70 — lej. Ajánlasi díj 8 — lej. Előfizetési díj 1/4 évre 190 — lej. Brassói Lapok Könyvosztálya.

Egyedüli vasúti hivatalnok lakást keres, lehetőleg a külváros vagy a bertalani állomás közelében kosztál vagy anélkül. Cimeket 8287 szám alatt a kiadóba.

Rózsaburgonyát, mindennemű terményt, szénát, fát szállít, Bayer Károly, Bereck, Háromszék. 8286

Azonnalra huszonegy hónapos fiam mellé, lehetőleg okleveles, de minden esetre nagy gyakorlattal rendelkező egészséges gyermekgondozónőt keresek. Dr. Kertész Jenő, Sepsiszentgyörgy. 8285

Könyvkereskedő segédet keresek, ki a román nyelvben jártas. — Ajánlatokat kérek Keszej könyvkereskedő, Cluj, Főter. 8284

Raktárhelyiség kiadó azonnalra. Kolosor-u. 10. 8:83

Fordítási iroda Brassó, Weiss Mihály-u. 2. ismét megkezdte működését. 8282

Kovácszán, Hunyadi-ut 76. alatti házasság, nagy gyümölcsös, augusztus 1-én, nyilvános árverésen eladatik. Ertekezni Brassó, Deák-u. 5. 8281

Fiatal, nőien főhadnagy keres csinos butorozott szobát lehetőleg villany-nyal és parkettel, meg egyezés szerinti bért fizet. Bővebbet 20 sz. alatt a kiadóban.

Háziszővődmény részére fehéraru készítésére keresek önálló munkásokat (lehet férfi és női) Ajánlatokat kérek Eugen Klein Bocsamontana. 8271

Hivatalnoknál jól számolni tudó és némi irodai gyakorlattal bíró fiatal tisztviselőt keresek, teljes ellátással és fizetéssel rendes háznál, ahol családtagként lesz tekintve. Nyelvtudomány nem szükséges. Lapkiadóhivatali ösmeretekkel előnyben részesülnek. Ajánlatok fizetési igények megjelölésével kértnek V. Damian, București Căsuța Postală No. 243. 8262

8—10 HP magánjáró lokomobilok eladók vagy bérceplésre kiadók. — Friedrich Testvérek gépgyár, Temesvár. 2335

Hirdetmény.

Az Oradeai (nagyváradi) Ipartestület, a szék házában épített vendéglői helyiséget nyilvános árlejtés útján bérbeadja. — A pályázat határideje augusztus 7. A feltételek az Ipartestületnél (Str. General Mosoiu 4. szám alatt) a hivatalos órák alatt 9—2-ig megtekinthetők, Az Előisk.

Cimexol

hothibiztosan kiirt minden

poloskát

családostól. Egy üveg ára 26 lej. Kapható minden gyógyszerárban és drogériában. Főlerakat: KRAFFT & HERBERTH, Brassó.

Fekete hímő eladó. Kórház-utca 63. emelet. 8254

Fogtechnikus kausuk és fém munkában jártas állást keres. Cim: Belkovits Marosvásárhely, Str. Mihai Viteazu 13. 8253

Mindhárom nyelvet beszélő női konfekciós segéd, ugyszintén elárulástónó Fenyv & Samuel cégnél felvevethet. 8090

Férfi főhőrnemű olyan mintha új lenne, ha Wlaat, Brassó, Buzasor 3. tisz. titja. 7879

Motorok

gyárilag javított, kifogástalan karban azonnal szállíthatók:

80 HP. Benz gyártmányu szivógázmotor,
55 HP. Koch gyártmányu szivógázmotor,
50 HP. Langen és Wolf gyártmányu szivógázmotor,
30 HP. Skoda gyártmányu szivógázmotor,
30 HP. Corona gyártmányu kétütemű nyersolaj motor
16 HP. Grossley gyártmányu benzínmotor.

Gőzgépek:

70 HP. compand condensatoros, Podvinet és Heissler gyártmányu félstabil,
40 HP. Máv. magas nyomásu félstabil,
35 HP. Wolf gyártmányu compand félstabil.

Malmigépek:

2 drb. Ganz hengerekkel, dupla hengerekkel 600x290 méterrel,
2 drb. nagy teljesítményű Schek k-féle lisztkeverő,
1 drb. síkszita
2 drb. Radiálszita
1 drb. tarár,
1 drb. Rendtárol,
1 drb. egyjáratu „35” malom
1 drb. kétjáratu „36” malom
Érdeklődőknek készséggel szolgálunk ajánlattal. FRIEDRICH Testvérek, gépgyár, Temesvár. 2335

Gépész-művezető elsőrangú bizonyítványokkal, 16 éves műhelyi gyakorlattal, mint önálló művezető, megfelelő állást keres. Cim 8280 sz. alatt a kiadóban.

Zongorát keresek megvételre, jobb gyártmányt. Cim: Papp Jenő, Ojdu. Treiscaune. 8236